Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (czwarta izba)

z dnia 26 września 2024 r.*[i]

Odwołanie – Prawo instytucjonalne – Członkowie Parlamentu Europejskiego – Oficjalne przekazanie przez państwa członkowskie nazwisk wybranych posłów – Uprawnienia Parlamentu – Wniosek o wyrażenie zgody na skorzystanie z immunitetu – Akty niemogące być przedmiotem skargi o stwierdzenie nieważności

W sprawie C-600/22 P

mającej za przedmiot odwołanie w trybie art. 56 statutu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, wniesione w dniu 16 września 2022 r.,

Carles Puigdemont i Casamajó, zamieszkały w Waterloo (Belgia),

Antoni Comín i Oliveres, zamieszkały w Waterloo,

których reprezentowali P. Bekaert i S. Bekaert, advocaten, i G. Boye, abogado,

strona wnosząca odwołanie,

w której pozostałymi uczestnikami postępowania są:

Parlament Europejski, który reprezentowali N. Görlitz, T. Lukácsi i J.-C. Puffer, w charakterze pełnomocników,

strona pozwana w pierwszej instancji,

Królestwo Hiszpanii, które reprezentowała A. Gavela Llopis, w charakterze pełnomocnika,

interwenient w pierwszej instancji,

TRYBUNAŁ (czwarta izba),

w składzie: C. Lycourgos, prezes izby, O. Spineanu-Matei, J.-C. Bonichot (sprawozdawca), S. Rodin i L.S. Rossi, sędziowie,

rzecznik generalny: M. Szpunar,

sekretarz: A. Calot Escobar,

* Język postępowania: angielski.

uwzględniając pisemny etap postępowania,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 11 kwietnia 2024 r.,

wydaje następujący

Wyrok

1 W swoim odwołaniu Carles Puigdemont i Casamajó oraz Antoni Comín i Oliveres wnoszą o uchylenie wyroku Sądu Unii Europejskiej z dnia 6 lipca 2022 r., Puigdemont i Casamajó i Comín i Oliveres/Parlament (T-388/19, zwanego dalej „zaskarżonym wyrokiem", EU:T:2022:421), w którym Sąd odrzucił jako niedopuszczalną ich skargę o stwierdzenie nieważności instrukcji przewodniczącego Parlamentu Europejskiego z dnia 29 maja 2019 r. odmawiającej im możliwości korzystania ze służby recepcyjnej i z pomocy oferowanych nowym posłom do Parlamentu Europejskiego oraz udzielenia tymczasowej akredytacji (zwanej dalej „instrukcją z dnia 29 maja 2019 r.") oraz o stwierdzenie nieważności odmowy uznania przez przewodniczącego Parlamentu, iż posiadają oni status posłów do Parlamentu Europejskiego, zawartej w skierowanym do nich piśmie z dnia 27 czerwca 2019 r. (zwanym dalej „pismem z dnia 27 czerwca 2019 r.") (zwanych dalej łącznie „spornymi aktami").

Ramy prawne

Akt wyborczy

2 Artykuł 5 Aktu dotyczącego wyborów członków Parlamentu Europejskiego w powszechnych wyborach bezpośrednich (Dz.U. 1976, L 278, s. 5), załączonego do decyzji Rady 76/787/EWWiS, EWG, Euratom z dnia 20 września 1976 r. (Dz.U. 1976, L 278, s. 1), w brzmieniu zmienionym decyzją Rady 2002/772/WE, Euratom z dnia 25 czerwca 2002 r. i 23 września 2002 r. (Dz.U. 2002, L 283, s. 1) (zwanego dalej „aktem wyborczym"), stanowi, co następuje:

„1. Okres pięciu lat, na jaki wybiera się członków Parlamentu […], rozpoczyna się wraz z otwarciem pierwszej sesji następującej po poszczególnych wyborach.

[…]

2. Kadencja każdego członka Parlamentu […] zaczyna się i kończy w tym samym terminie, określonym w ust. 1".

3 Artykuł 8 aktu wyborczego stanowi:

„Z zastrzeżeniem postanowień niniejszego aktu procedura wyborcza w każdym państwie członkowskim podlega przepisom krajowym.

Te przepisy krajowe, które mogą ewentualnie uwzględniać szczególne warunki w państwach członkowskich, nie naruszają zasadniczo proporcjonalnego charakteru systemu wyborczego".

4 Zgodnie z art. 12 aktu wyborczego:

„Parlament […] weryfikuje mandat członków Parlamentu […]. W tym celu odnotowuje rezultaty ogłoszone urzędowo przez państwa członkowskie i rozstrzyga spory, jakie mogą wyniknąć na tle postanowień niniejszego aktu, inne aniżeli wynikające z przepisów krajowych, do których niniejszy akt się odnosi".

5 Artykuł 13 aktu wyborczego ma następujące brzmienie:

„1. Wakat powstaje, gdy mandat członka Parlamentu […] wygasa w wyniku rezygnacji, śmierci lub utraty mandatu.

2. Z zastrzeżeniem innych postanowień niniejszego aktu każde państwo członkowskie ustanawia odpowiednie procedury w celu zapełnienia wakatu powstałego podczas okresu pięcioletniej kadencji, o którym mowa w artykule 5, na pozostałą część tego okresu.

3. Gdy prawo państwa członkowskiego zawiera wyraźny przepis dotyczący utraty mandatu członka Parlamentu […], mandat ten wygasa zgodnie z tym przepisem. Właściwe władze krajowe informują o tym Parlament […]".

Regulamin Parlamentu

6 Artykuł 3 regulaminu Parlamentu mającego zastosowanie do dziewiątej kadencji (2019–2024) (zwanego dalej „regulaminem"), zatytułowany „Weryfikacja mandatów", miał następujące brzmienie:

„1. Po wyborach do Parlamentu […] [jego] przewodniczący zwraca się do właściwych organów państw członkowskich o niezwłoczne przekazanie Parlamentowi nazwisk wybranych posłów, tak aby wszyscy posłowie mogli rozpocząć wykonywanie mandatu od otwarcia pierwszego posiedzenia po wyborach.

Jednocześnie przewodniczący zwraca uwagę tych organów na odpowiednie przepisy aktu [wyborczego] i zwraca się o podjęcie wszelkich niezbędnych działań w celu wykluczenia niepołączalności z wykonywaniem mandatu posła do Parlamentu […].

2. Każdy poseł, o którego wyborze Parlament został poinformowany, przed objęciem mandatu parlamentarnego oświadcza na piśmie, że nie zajmuje żadnego stanowiska niepołączalnego z wykonywaniem mandatu posła do Parlamentu w rozumieniu art. 7 ust. 1 i 2 aktu [wyborczego]. Oświadczenie należy sporządzić po wyborach, w miarę możliwości nie później niż sześć dni przed inauguracyjnym posiedzeniem Parlamentu. Do czasu zweryfikowania mandatu posła lub wydania orzeczenia dotyczącego ewentualnego sporu oraz pod warunkiem uprzedniego podpisania przez posła oświadczenia, o którym mowa powyżej, poseł bierze udział w posiedzeniach Parlamentu i jego organów, zachowując pełnię związanych z tym praw.

Jeżeli na podstawie faktów możliwych do zweryfikowania za pomocą ogólnodostępnych źródeł zostanie stwierdzone, że poseł zajmuje stanowisko niepołączalne z wykonywaniem mandatu posła do Parlamentu […] w rozumieniu art. 7 ust. 1 lub 2 aktu [wyborczego], Parlament, na podstawie informacji otrzymanych od przewodniczącego, stwierdza wakat.

3. Parlament, na podstawie sprawozdania właściwej komisji, przystępuje niezwłocznie do weryfikacji mandatów i stwierdza ważność mandatu każdego z nowo wybranych posłów, a także rozstrzyga ewentualne spory zgłoszone zgodnie z postanowieniami aktu [wyborczego] inne niż spory, które – na mocy tego aktu – podlegają wyłącznie przepisom krajowym, do których akt się odnosi.

Sprawozdanie właściwej komisji opiera się na oficjalnym komunikacie każdego państwa członkowskiego w sprawie pełnych wyników wyborów, zawierającym nazwiska wybranych kandydatów oraz nazwiska ich ewentualnych zastępców, w kolejności ustalonej według wyników głosowania.

Ważność mandatu posła nie może zostać stwierdzona przed złożeniem przez niego pisemnych oświadczeń wymaganych zgodnie z niniejszym artykułem oraz z załącznikiem I do niniejszego regulaminu.

[…]”.

7 Zgodnie z art. 5 regulaminu, zatytułowanym „Przywileje i immunitety”:

„[…]

2. Wykonując swoje uprawnienia związane z przywilejami i immunitetami, Parlament działa w celu utrzymania swojej integralności jako demokratycznego zgromadzenia ustawodawczego oraz w celu zapewnienia niezależności posłów w sprawowaniu ich funkcji. Immunitet parlamentarny nie jest osobistym przywilejem posła, lecz gwarancją niezależności Parlamentu jako całości oraz jego członków.

[…]”.

8 Artykuł 7 regulaminu, zatytułowany „Korzystanie z przywilejów i immunitetu”, stanowi:

„1. W przypadku gdy zachodzi podejrzenie, że doszło lub może wkrótce dojść do naruszenia przywilejów i immunitetu posła lub byłego posła przez organy państwa członkowskiego, można złożyć zgodnie z art. 9 ust. 1 wniosek o stwierdzenie przez Parlament w drodze decyzji, czy doszło lub prawdopodobne jest, że dojdzie, do naruszenia tych przywilejów i immunitetu.

2. Taki wniosek o wyrażenie zgody na skorzystanie z przywilejów i immunitetu można złożyć w szczególności w przypadku, gdy zostanie uznane, że istniejące okoliczności stanowiłyby ograniczenia administracyjne lub inne ograniczenie swobody przemieszczania się posłów udających się na miejsce obrad Parlamentu lub z niego powracających bądź ograniczenie administracyjne lub inne ograniczenia swobody wyrażania opinii lub głosowania podczas wykonywania obowiązków albo że istniejące okoliczności byłyby objęte zakresem art. 9 Protokołu nr 7 w sprawie przywilejów i immunitetów Unii Europejskiej.

3. Wniosek posła o wyrażenie zgody na skorzystanie z przywilejów i immunitetu nie jest dopuszczalny, jeżeli wpłynął już wniosek o uchylenie immunitetu tego posła lub o skorzystanie z tego immunitetu, dotyczący tych samych okoliczności faktycznych, niezależnie od tego, czy na skutek wcześniejszego wniosku podjęta została decyzja.

4. Wniosek posła o wyrażenie zgody na skorzystanie z przywilejów i immunitetu nie będzie dalej brany pod uwagę, jeżeli wpłynie wniosek o uchylenie immunitetu tego posła dotyczący tych samych okoliczności faktycznych.

5. W przypadku gdy podjęto decyzję o odmowie wyrażenia zgody na skorzystanie przez posła z przywilejów i immunitetu, poseł może w drodze wyjątku zwrócić się o ponowne rozpatrzenie decyzji, przedstawiając nowe dowody zgodnie z art. 9 ust. 1. Wniosek o ponowne rozpatrzenie decyzji jest niedopuszczalny, jeżeli zostanie wniesiona skarga na decyzję na mocy art. 263 [TFUE] lub jeżeli przewodniczący [Parlamentu] uzna, że przedstawione nowe dowody nie uzasadniają w dostateczny sposób ponownego rozpatrzenia".

9 Artykuł 8 regulaminu, noszący tytuł „Działanie przewodniczącego [Parlamentu] w trybie pilnym w celu utrzymania immunitetu", stanowi, co następuje:

„1. W przypadku zatrzymania posła lub pozbawienia go swobody przemieszczania się, gdy zachodzi podejrzenie naruszenia jego przywilejów i immunitetu, przewodniczący [Parlamentu], po konsultacji z przewodniczącym właściwej komisji i jej sprawozdawcą, może zainicjować w trybie pilnym działania zmierzające do potwierdzenia przywilejów i immunitetu posła. Przewodniczący [Parlamentu] informuje o podjętej inicjatywie właściwą komisję oraz Parlament.

2. W przypadku gdy przewodniczący działa na podstawie uprawnień nadanych mu na mocy ust. 1, komisja zapoznaje się z inicjatywą przewodniczącego na swoim najbliższym posiedzeniu. Komisja może sporządzić sprawozdanie oraz przedstawić je w Parlamencie, jeśli uzna to za konieczne".

10 Artykuł 9 regulaminu, zatytułowany „Procedury dotyczące immunitetu", stanowi:

„1. Każdy wniosek o uchylenie immunitetu posła skierowany do przewodniczącego [Parlamentu] przez właściwy organ państwa członkowskiego lub wniosek o wyrażenie zgody na skorzystanie z immunitetu i przywilejów skierowany przez posła lub byłego posła jest ogłaszany na posiedzeniu plenarnym oraz przekazywany właściwej komisji.

2. Za zgodą zainteresowanego posła lub byłego posła wniosek może złożyć inny poseł, który został upoważniony do reprezentowania zainteresowanego posła lub byłego posła na wszystkich etapach postępowania.

Poseł, który reprezentuje zainteresowanego posła lub byłego posła, nie uczestniczy w podejmowaniu decyzji przez komisję.

3. Wnioski o uchylenie immunitetu lub o wyrażenie zgody na skorzystanie z przywilejów i immunitetu są rozpatrywane przez komisję niezwłocznie, lecz z uwzględnieniem ich względnej złożoności.

4. Komisja przedstawia wniosek dotyczący uzasadnionej decyzji zawierający zalecenie przyjęcia lub odrzucenia wniosku o uchylenie immunitetu lub skorzystanie z immunitetu i przywilejów. Nie dopuszcza się składania poprawek. W przypadku odrzucenia wniosku uważa się za przyjętą decyzję przeciwną.

5. Komisja może zwrócić się do właściwego organu o udostępnienie wszelkich informacji, które uzna za niezbędne do ustalenia zasadności uchylenia immunitetu lub skorzystania z niego.

6. Zainteresowany poseł ma możliwość udzielenia wyjaśnień i może przedłożyć wszelkie dokumenty lub inne dowody pisemne, które uzna za istotne.

Zainteresowany poseł nie uczestniczy w debacie nad wnioskiem o uchylenie jego immunitetu lub dotyczącym go wnioskiem o wyrażenie zgody na skorzystanie z immunitetu, z wyjątkiem samego wysłuchania.

Przewodniczący komisji kieruje do posła zaproszenie do udzielenia wyjaśnień z podaniem dnia i godziny. Poseł może zrezygnować z prawa do udzielenia wyjaśnień.

Jeżeli zainteresowany poseł nie stawi się na wysłuchanie na podstawie tego zaproszenia, uznaje się, że zrezygnował z prawa do udzielenia wyjaśnień, chyba że zwróci się on o usprawiedliwienie jego niestawienia się w zaproponowanym dniu i godzinie, podając powody. Przewodniczący komisji podejmuje decyzję o przyjęciu wniosku o usprawiedliwienie na podstawie podanych powodów. Zainteresowanemu posłowi nie przysługuje odwołanie od tej decyzji.

Jeżeli przewodniczący komisji postanowi przyjąć wniosek o usprawiedliwienie, kieruje do zainteresowanego posła zaproszenie do udzielenia wyjaśnień z podaniem innego dnia i godziny. Jeżeli zainteresowany poseł nie stawi się pomimo drugiego zaproszenia do udzielenia wyjaśnień, procedura toczy się dalej bez udzielenia przez niego wyjaśnień. Nie można wówczas przyjąć żadnych kolejnych wniosków o usprawiedliwienie lub o możliwość udzielenia wyjaśnień.

7. Jeżeli wniosek o uchylenie immunitetu lub o skorzystanie z immunitetu opiera się na więcej niż jednej podstawie, każda z nich może być przedmiotem odrębnej decyzji. Sprawozdanie komisji może, w drodze wyjątku, zawierać propozycję, aby uchylenie immunitetu lub skorzystanie z immunitetu dotyczyło wyłącznie prowadzenia postępowania karnego, tak aby przed wydaniem prawomocnego orzeczenia poseł nie mógł zostać zatrzymany ani aresztowany oraz by nie można było podjąć żadnych innych kroków uniemożliwiających mu wykonywanie obowiązków wynikających z mandatu.

8. Komisja może wydać uzasadnioną opinię co do właściwości wyżej wymienionego organu oraz co do dopuszczalności wniosku, natomiast nie może w żadnym przypadku wypowiadać się o winie bądź braku winy posła oraz o zasadności wszczęcia wobec niego postępowania karnego na podstawie zarzutów, które są mu stawiane, nawet wtedy, gdy badanie wniosku pozwala komisji na dokładne zapoznanie się ze szczegółami sprawy.

9. Wniosek komisji dotyczący decyzji jest włączany do porządku dziennego pierwszego posiedzenia następującego po dniu jego złożenia. Do takiego wniosku nie można zgłaszać poprawek.

Debata dotyczy jedynie argumentów »za« lub »przeciw« wnioskowi o uchylenie lub utrzymanie immunitetu albo o skorzystanie z przywilejów lub immunitetu.

Z zastrzeżeniem postanowień art. 173 poseł, którego przywileje i immunitety są przedmiotem postępowania, nie może zabierać głosu w debacie.

Wniosek lub wnioski dotyczące decyzji zawarte w sprawozdaniu są poddawane pod głosowanie w trakcie pierwszego głosowania następującego po debacie.

Po ich rozpatrzeniu przez Parlament odbywa się odrębne głosowanie nad każdym z wniosków zawartych w sprawozdaniu. W przypadku odrzucenia wniosku uważa się za przyjętą decyzję przeciwną.

10. Przewodniczący [Parlamentu] niezwłocznie przekazuje decyzję Parlamentu zainteresowanemu posłowi oraz właściwemu organowi zainteresowanego państwa członkowskiego, wnosząc zarazem o informowanie go o orzeczeniach wydanych w danym postępowaniu. Niezwłocznie po otrzymaniu tych informacji przewodniczący [Parlamentu] przedstawia je Parlamentowi w formie, którą uzna za najbardziej odpowiednią, w razie potrzeby po konsultacji z właściwą komisją.

11. Komisja rozpatruje powyższe kwestie oraz bada wszelkie otrzymane dokumenty, zachowując najwyższą poufność. Wnioski dotyczące procedur związanych z immunitetem komisja rozpatruje zawsze z wyłączeniem jawności.

12. Parlament rozpatruje jedynie wnioski o uchylenie immunitetu posła, które zostały mu przekazane przez organy sądowe lub przez stałe przedstawicielstwa państw członkowskich.

13. Komisja opracowuje zasady stosowania niniejszego artykułu.

14. Każde zapytanie odnoszące się do zakresu stosowania przywilejów oraz immunitetów zgłoszone przez właściwy organ jest rozpatrywane zgodnie z powyższymi postanowieniami”.

11 Artykuł 4 ust. 1 załącznika I do regulaminu, noszącego tytuł „Kodeks postępowania posłów do Parlamentu […] w zakresie interesów finansowych i konfliktu interesów”, stanowi, co następuje:

„Dla celów przejrzystości przed końcem pierwszej sesji miesięcznej po zakończonych wyborach do Parlamentu […] (lub w trakcie kadencji parlamentarnej w terminie 30 dni od chwili rozpoczęcia pełnienia mandatu w Parlamencie) posłowie do Parlamentu […] na osobistą odpowiedzialność składają przewodniczącemu [Parlamentu] oświadczenie majątkowe, posługując się formularzem przyjętym przez prezydium [tej instytucji] zgodnie z art. 9. Posłowie informują przewodniczącego [Parlamentu] o wszelkich zmianach mających wpływ na ich oświadczenie majątkowe do końca miesiąca następującego po tym, w którym nastąpiła taka zmiana”.

Hiszpańska ustawa wyborcza

12 Artykuł 224 Ley orgánica 5/1985 de Régimen Electoral General (ustawy organicznej 5/1985 o powszechnym systemie wyborczym) z dnia 19 czerwca 1985 r. (BOE nr 147 z dnia 20 czerwca 1985 r., s. 19110, zwanej dalej „hiszpańską ustawą wyborczą”), stanowi, co następuje:

„1. Junta Electoral Central [(centralna komisja wyborcza, Hiszpania)] dokona najpóźniej dwudziestego dnia po wyborach zliczenia głosów na poziomie krajowym, rozdziału mandatów odpowiadających każdemu z kandydatów oraz ogłoszenia wybranych kandydatów.

2. W terminie pięciu dni od daty ogłoszenia wybrani kandydaci powinni złożyć ślubowanie wierności Constitución española (konstytucji hiszpańskiej) przed [centralną komisją wyborczą]. Po upływie tego terminu [centralna komisja wyborcza] uzna za nieobsadzone mandaty przydzielone posłom do Parlamentu […], którzy nie złożyli ślubowania wierności konstytucji hiszpańskiej, oraz za zawieszone wszystkie prerogatywy, które mogłyby im przysługiwać z uwagi na pełnione funkcje, do czasu złożenia wspomnianego ślubowania.

[…]”.

Okoliczności powstania sporu

13 Okoliczności powstania sporu zostały opisane w pkt 13–36 zaskarżonego wyroku. Na potrzeby niniejszego wyroku można je streścić następująco.

14 C. Puigdemont i Casamajó był przewodniczącym Generalitat de Cataluña (organów władzy Katalonii, Hiszpania), a A. Comín i Oliveres członkiem Gobierno autonómico de Cataluña (autonomicznego rządu Katalonii, Hiszpania) w czasie, gdy przyjęto Ley 19/2017 del Parlamento de Cataluña, reguladora del referéndum de autodeterminación (ustawę 19/2017 parlamentu Katalonii o referendum w sprawie samostanowienia) z dnia 6 września 2017 r. (DOGC nr 7449A z dnia 6 września 2017 r., s. 1) oraz Ley 20/2017 del Parlamento de Cataluña, de transitoriedad jurídica y fundacional de la República (ustawę 20/2017 parlamentu Katalonii o przejściowym porządku prawnym i utworzeniu Republiki) z dnia 8 września 2017 r. (DOGC nr 7451A z dnia 8 września 2017 r., s. 1), a także w czasie przeprowadzenia w dniu 1 października 2017 r. referendum w sprawie samostanowienia przewidzianego w pierwszej z tych ustaw, której przepisy zostały w międzyczasie zawieszone na mocy orzeczenia Tribunal Constitucional (trybunału konstytucyjnego, Hiszpania).

15 W następstwie przyjęcia wspomnianych ustaw i przeprowadzenia tego referendum Ministerio fiscal (prokuratura, Hiszpania), Abogado del Estado (rzecznik interesów państwa, Hiszpania) oraz Partido político VOX (partia polityczna VOX, Hiszpania) zainicjowali postępowanie karne między innymi przeciwko wnoszącym odwołanie, zarzucając im popełnienie przestępstw „buntu” i „sprzeniewierzenia mienia publicznego”.

16 Postanowieniem z dnia 9 lipca 2018 r. Tribunal Supremo (sąd najwyższy, Hiszpania) stwierdził niestawiennictwo wnoszących odwołanie w związku z ich wyjazdem z Hiszpanii i zawiesił wspomniane postępowanie karne do czasu ich odnalezienia.

17 Ponadto wnoszący odwołanie zostali wybrani w wyborach do Parlamentu, które odbyły się w Hiszpanii w dniu 26 maja 2019 r., z listy kierowanej przez nich koalicji wyborczej Lliures per Europa (Junts) [Wolni dla Europy (Razem)]. Lista ta uzyskała dwa miejsca w Parlamencie.

18 W dniu 29 maja 2019 r. przewodniczący Parlamentu wydał sekretarzowi generalnemu tej instytucji instrukcję, aby ten, po pierwsze, odmówił wszystkim kandydatom wybranym w Hiszpanii dostępu do „welcome village” oraz odmówił im pomocy udzielanej wszystkim nowo wybranym członkom Parlamentu (zwanej dalej „specjalną służbą recepcyjną”), a po drugie, zawiesił ich akredytację do czasu urzędowego potwierdzenia ich wyboru, zgodnie z art. 12 aktu wyborczego. Wnoszący odwołanie nie mogli zatem skorzystać ze specjalnej służby recepcyjnej, nie przyznano im również dostępu do „welcome village” ani tymczasowej akredytacji i tymczasowych identyfikatorów.

19 W dniu 13 czerwca 2019 r. Junta Electoral Central (centralna komisja wyborcza, Hiszpania) przyjęła decyzję w sprawie „ogłoszenia nazwisk posłów wybranych do Parlamentu Europejskiego w wyborach zorganizowanych w dniu 26 maja 2019 r.” (zwaną dalej „ogłoszeniem z dnia 13 czerwca 2019 r.”), w której wskazano, że zgodnie z art. 224 ust. 1 hiszpańskiej ustawy wyborczej i na podstawie danych zawartych w skonsolidowanych sprawozdaniach przekazanych przez każdą z regionalnych komisji wyborczych centralna komisja wyborcza dokonała nowego zliczenia

głosów na poziomie krajowym, rozdziału mandatów odpowiadających każdemu z kandydatów oraz ogłoszenia nazwisk wybranych kandydatów, wśród których znajdowali się wnoszący odwołanie. W ogłoszeniu z dnia 13 czerwca 2019 r. wskazano również, że wybrani kandydaci złożą ślubowanie wierności konstytucji hiszpańskiej, jak wymaga tego art. 224 ust. 2 hiszpańskiej ustawy wyborczej, w dniu 17 czerwca 2019 r.

20 Pismem z dnia 14 czerwca 2019 r. wnoszący odwołanie zwrócili się do przewodniczącego Parlamentu o odnotowanie wyników wyborów z dnia 26 maja 2019 r. przedstawionych w ogłoszeniu z dnia 13 czerwca 2019 r., o wycofanie instrukcji z dnia 29 maja 2019 r., tak aby mogli oni uzyskać dostęp do pomieszczeń Parlamentu i korzystać ze specjalnej służby recepcyjnej, a także o umożliwienie im objęcia mandatów i korzystania z przysługujących im praw związanych ze statusem posła do Parlamentu Europejskiego od dnia 2 lipca 2019 r., tj. daty pierwszego posiedzenia plenarnego po wyborach z dnia 26 maja 2019 r.

21 W dniu 15 czerwca 2019 r. sędzia śledczy Tribunal Supremo (sądu najwyższego) oddalił wniosek wnoszących odwołanie o uchylenie krajowych nakazów aresztowania wydanych przeciwko nim przez hiszpańskie sądy karne w celu przeprowadzenia postępowania karnego, o którym mowa w pkt 15 niniejszego wyroku.

22 W dniu 17 czerwca 2019 r. centralna komisja wyborcza przekazała Parlamentowi listę posłów wybranych w Hiszpanii (zwaną dalej „komunikatem z dnia 17 czerwca 2019 r.”). Nazwiska wnoszących odwołanie nie zostały umieszczone na tej liście.

23 W dniu 20 czerwca 2019 r. centralna komisja wyborcza odmówiła wnoszącym odwołanie złożenia ślubowania wierności konstytucji hiszpańskiej wymaganego przez art. 224 ust. 2 ustawy wyborczej w formie pisemnego oświadczenia złożonego przed notariuszem w Belgii lub przez pełnomocników wyznaczonych aktem notarialnym sporządzonym w Belgii, ponieważ zdaniem komisji ślubowanie to należy złożyć osobiście.

24 W dniu tym samym dniu centralna komisja wyborcza zawiadomiła Parlament, że wnoszący odwołanie nie złożyli ślubowania wierności konstytucji hiszpańskiej oraz że zgodnie z art. 224 ust. 2 hiszpańskiej ustawy wyborczej przydzielone im mandaty w Parlamencie uznała za wakujące, a wszystkie uprawnienia związane z ich funkcjami – za tymczasowo zawieszone do czasu złożenia przez nich tego ślubowania (dalej „komunikat z dnia 20 czerwca 2019 r.”).

25 Pismem z dnia 20 czerwca 2019 r. wnoszący odwołanie zwrócili się do przewodniczącego Parlamentu o zainicjowanie w trybie pilnym na podstawie art. 8 regulaminu wszelkich działań zmierzających do potwierdzenia ich przywilejów i immunitetu, a w szczególności o wyrażenie zgody na skorzystanie z przywilejów i immunitetu, o stwierdzenie, że wydane wobec nich krajowe nakazy aresztowania naruszają wspomniane przywileje i immunitet przysługujące im na mocy art. 9 Protokołu (nr 7) w sprawie przywilejów i immunitetów Unii Europejskiej (zwanego dalej „protokołem w sprawie przywilejów i immunitetów”), o stwierdzenie, że art. 9 akapit drugi tego protokołu chroni posłów do Parlamentu Europejskiego przed wszelkimi ograniczeniami ich swobody przemieszczania się ze strony wymiaru sprawiedliwości, które mogą uniemożliwić im dopełnienie formalności niezbędnych w celu objęcia mandatu, a także o niezwłoczne przekazanie jego decyzji właściwym organom hiszpańskim.

26 Pismem z dnia 24 czerwca 2019 r. wnoszący odwołanie zasadniczo powtórzyli wszystkie wnioski przedstawione w ich pismach z dnia 14 i 20 czerwca 2019 r., które pozostały bez odpowiedzi.

27 Pismem z dnia 27 czerwca 2019 r. przewodniczący Parlamentu odpowiedział na pisma wnoszących odwołanie z dnia 14, 20 i 24 czerwca 2019 r., wskazując zasadniczo, że nie może traktować ich jako przyszłych członków Parlamentu z tego powodu, że ich nazwiska nie znajdują się na liście wybranych kandydatów, która została przekazana oficjalnie przez organy hiszpańskie.

28 W dniu 28 czerwca 2019 r. wnoszący odwołanie wnieśli do Sądu skargę zarejestrowaną pod numerem T-388/19, dotyczącą z jednej strony stwierdzenia nieważności instrukcji z dnia 29 maja 2019 r., zaś z drugiej strony stwierdzenia nieważności poszczególnych aktów zawartych ich zdaniem w piśmie z dnia 27 czerwca 2019 r., a mianowicie, po pierwsze, odmowy odnotowania przez przewodniczącego Parlamentu wyników wyborów z dnia 26 maja 2019 r.; po drugie, oświadczenia przewodniczącego Parlamentu, zgodnie z którym mandaty przydzielone wnoszącym odwołanie są wakujące; po trzecie, uniemożliwienia przez przewodniczącego Parlamentu wnoszącym odwołanie objęcia ich funkcji, wykonywania mandatu posła do Parlamentu Europejskiego i udziału w posiedzeniach Parlamentu począwszy od otwarcia pierwszego posiedzenia po wyborach z dnia 26 maja 2019 r.; oraz po czwarte, odmowy zainicjowania przez przewodniczącego Parlamentu w trybie pilnym działań na podstawie art. 8 regulaminu w celu potwierdzenia ich przywilejów i immunitetu.

29 W tym samym dniu wnoszący odwołanie złożyli również wniosek o zastosowanie środków tymczasowych, zarejestrowany pod sygnaturą T-388/19 R, w celu wstrzymania wykonania, po pierwsze, decyzji przewodniczącego Parlamentu o nieodnotowaniu ogłoszonych urzędowo przez Królestwo Hiszpanii wyników wyborów do Parlamentu z dnia 26 maja 2019 r. i podjętej po niej decyzji o odnotowaniu innej i niepełnej listy wybranych członków, przekazanej przez organy hiszpańskie w dniu 17 czerwca 2019 r., po drugie, decyzji przewodniczącego Parlamentu o uznaniu komunikatu z dnia 20 czerwca 2019 r. za pozbawiający skutków ogłoszenie nazwisk wnoszących odwołanie jako wybranych członków Parlamentu, oraz po trzecie, decyzji Parlamentu o odmowie zagwarantowania wnoszącym odwołanie, zgodnie z art. 3 ust. 2 regulaminu, prawa do udziału w posiedzeniach Parlamentu i jego organów z zachowaniem pełni związanych z tym praw począwszy od otwarcia posiedzenia inauguracyjnego Parlamentu do czasu wydania orzeczenia dotyczącego ewentualnego sporu przed Parlamentem i hiszpańskimi organami sądowymi. Wnoszący odwołanie zażądali również nakazania Parlamentowi podjęcia wszelkich niezbędnych środków, w tym potwierdzenia ich przywilejów i immunitetu wywodzących się z art. 9 protokołu w sprawie przywilejów i immunitetów, aby umożliwić im udział w posiedzeniach Parlamentu począwszy od otwarcia posiedzenia inauguracyjnego po wyborach.

30 Wiadomością przesłaną pocztą elektroniczną w dniu 10 października 2019 r. działająca w imieniu wnoszących odwołanie posłanka do Parlamentu Europejskiego D. Riba i Giner skierowała do przewodniczącego Parlamentu wybranego w dniu 3 lipca 2019 r. oraz do przewodniczącego i wiceprzewodniczącego Komisji Prawnej tej instytucji wniosek podpisany przez 38 członków Parlamentu różnych narodowości i należących do różnych ugrupowań politycznych, w tym przez nią samą, dotyczący w szczególności wyrażenia przez Parlament, na podstawie art. 9 regulaminu, zgody na skorzystanie przez wnoszących odwołanie z immunitetu parlamentarnego, o którym mowa w art. 9 akapity pierwszy i drugi protokołu w sprawie przywilejów i immunitetów.

31 W dniu 14 października 2019 r. sędzia śledczy izby karnej Tribunal Supremo (sądu najwyższego) wydał przeciwko C. Puigdemontowi i Casamajó krajowy nakaz aresztowania, europejski nakaz aresztowania i międzynarodowy nakaz aresztowania celem doprowadzenia do tego, aby był on sądzony w ramach postępowania karnego, o którym mowa w pkt 15 niniejszego wyroku. Takie same nakazy aresztowania zostały wydane przeciwko A. Comínowi i Oliveresowi w dniu

4 listopada 2019 r. C. Puigdemont i Casamajó i A. Comín i Oliveres zostali aresztowani w Belgii w dniach, odpowiednio, 17 października i 7 listopada 2019 r. i w tych samych dniach zwolnieni warunkowo.

32 Dwoma pismami z dnia 10 grudnia 2019 r., sformułowanymi w podobny sposób, jednym skierowanym do D. Riby i Giner, i drugim do wszystkich 38 posłów, o których mowa w pkt 30 niniejszego wyroku, przewodniczący Parlamentu wskazał, że nie może uznać wnoszących odwołanie za członków Parlamentu bez oficjalnego przekazania mu przez organy hiszpańskie informacji o ich wyborze.

33 W wyroku z dnia 19 grudnia 2019 r., Junqueras Vies (C-502/19, EU:C:2019:1115) Trybunał orzekł w szczególności, że osobę, której wybór do Parlamentu został oficjalnie ogłoszony, lecz której nie zezwolono na zastosowanie się do określonych wymogów przewidzianych przez prawo krajowe w następstwie takiego ogłoszenia i na udanie się do Parlamentu w celu wzięcia udziału w jego pierwszej sesji, należy uważać za osobę korzystającą z immunitetu na podstawie art. 9 akapit drugi protokołu w sprawie przywilejów i immunitetów.

34 Postanowieniem z dnia 1 lipca 2019 r., Puigdemont i Casamajó i Comín i Oliveres/Parlament (T-388/19 R, EU:T:2019:467) prezes Sądu oddalił wniosek o zastosowanie środków tymczasowych, o którym mowa w pkt 29 niniejszego wyroku, i orzekł, że rozstrzygnięcie o kosztach nastąpi w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie.

35 Postanowieniem z dnia 20 grudnia 2019 r., Puigdemont i Casamajó i Comín i Oliveres/Parlament C-646/19 P(R), EU:C:2019:1149 wiceprezes Trybunału uchyliła postanowienie prezesa Sądu z dnia 1 lipca 2019 r. (T-388/19 R, EU:T:2019:467) oddalające wniosek o zastosowanie środków tymczasowych, przekazała sprawę Sądowi do ponownego rozpoznania i orzekła, że rozstrzygnięcie o kosztach nastąpi w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie.

36 Podczas posiedzenia plenarnego w dniu 13 stycznia 2020 r. przewodniczący Parlamentu ogłosił, że instytucja ta odnotowała, w następstwie wyroku z dnia 19 grudnia 2019 r., Junqueras Vies (C-502/19, EU:C:2019:1115), wybór do Parlamentu wnoszących odwołanie, ze skutkiem od dnia 2 lipca 2019 r. (dalej jako „odnotowanie z dnia 13 stycznia 2020 r.”).

37 W dniu 20 lutego 2020 r. wnoszący odwołanie wnieśli skargę o stwierdzenie nieważności pisma z dnia 10 grudnia 2019 r. skierowanego przez przewodniczącego Parlamentu do D. Riby i Giner. Skarga ta została zarejestrowana pod sygnaturą T-115/20.

38 Postanowieniem z dnia 19 marca 2020 r., Puigdemont i Casamajó i Comín i Oliveres/Parlament (T-388/19 R-RENV, EU:T:2020:114) prezes Sądu orzekający w następstwie przekazania sprawy do ponownego rozpoznania na podstawie postanowienia z dnia 20 grudnia 2019 r., Puigdemont i Casamajó i Comín i Oliveres/Parlament [C-646/19 P(R), EU:C:2019:1149] orzekł, że ze względu na odnotowanie z dnia 13 stycznia 2020 r. należy umorzyć postępowanie w przedmiocie wniosku o zastosowanie środków tymczasowych, i zdecydował, że rozstrzygnięcie o kosztach nastąpi w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie.

39 W zaskarżonym wyroku Sąd odrzucił skargę, o której mowa w pkt 28 niniejszego wyroku, zasadniczo z tego względu, że została skierowana przeciwko aktom niemogącym być przedmiotem skargi o stwierdzenie nieważności na podstawie art. 263 TFUE.

Postępowanie przed Trybunałem i żądania stron

40 W odwołaniu wnoszący odwołanie zwracają się do Trybunału o:

– uchylenie zaskarżonego wyroku;

– przekazanie sprawy Sądowi do ponownego rozpoznania lub, tytułem żądania ewentualnego, stwierdzenie nieważności spornych aktów; oraz

– obciążenie Parlamentu i Królestwa Hiszpanii kosztami postępowania lub, tytułem żądania ewentualnego, orzeczenie, że rozstrzygnięcie o kosztach nastąpi w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie.

41 Parlament wnosi do Trybunału o:

– oddalenie odwołania jako bezzasadnego; oraz

– obciążenie wnoszących odwołanie kosztami postępowania odwoławczego.

42 Królestwo Hiszpanii wnosi do Trybunału o:

– odrzucenie odwołania jako niedopuszczalnego lub, tytułem żądania ewentualnego, oddalenie go jako bezzasadnego; oraz

– obciążenie wnoszących odwołanie kosztami postępowania odwoławczego.

W przedmiocie odwołania

43 Na poparcie odwołania wnoszący odwołanie podnoszą cztery zarzuty. W ramach zarzutu pierwszego kwestionują oni motywy odrzucenia przez Sąd ich żądań dotyczących stwierdzenia nieważności spornych aktów jako niedopuszczalnych z tego względu, że nie zmieniły one ich sytuacji prawnej. W ramach zarzutu drugiego wnoszą oni do Trybunału tytułem ewentualnym o wzruszenie jego orzecznictwa wynikającego z wyroku Włochy i Donnici/Parlament (wyrok z dnia 30 kwietnia 2009 r., C-393/07 i C-9/08, EU:C:2009:275), a na wypadek gdyby Trybunał nie przychylił się do tego żądania – podnoszą zarzut niezgodności z prawem art. 12 aktu wyborczego. W ramach zarzutu trzeciego wnoszący odwołanie kwestionują powody, dla których Sąd orzekł, że brak zainicjowania przez przewodniczącego Parlamentu w trybie pilnym działań na podstawie art. 8 regulaminu w celu potwierdzenia ich przywilejów i immunitetu nie mógł być przedmiotem skargi o stwierdzenie nieważności. Wreszcie w ramach zarzutu czwartego wnoszący odwołanie czynią Sądowi zarzut z tego, że orzekł, iż ich argumentacja mająca na celu zakwestionowanie podnoszonej odmowy przekazania przez przewodniczącego Parlamentu ich wniosku o wyrażenie zgody na skorzystanie z przywilejów i immunitetu właściwej komisji tej instytucji odnosiła się do aktu nieistniejącego, jako że zainteresowani nie złożyli prawidłowo takiego wniosku na podstawie art. 7 i 9 regulaminu.

W przedmiocie dopuszczalności odwołania

Argumentacja stron

44 Królestwo Hiszpanii podnosi tytułem głównym, że odwołanie jest w całości niedopuszczalne z tego powodu, że nie spełnia zasadniczo wymogów przewidzianych w art. 256 ust. 1 akapit pierwszy TFUE oraz w art. 168 § 1 lit. d) i art. 169 § 2 regulaminu postępowania przed Trybunałem, gdyż nie zawiera wystarczająco precyzyjnego i jasnego wskazania kwestionowanych punktów uzasadnienia zaskarżonego wyroku ani argumentów prawnych leżących u podstaw żądań wnoszących odwołanie. Państwo to twierdzi również, że odwołanie ogranicza się do powtórzenia zarzutów i argumentów już przedstawionych przed Sądem, a zatem w rzeczywistości stanowi żądanie ponownego rozpoznania skargi wniesionej do Sądu, które nie mieści się w granicach właściwości Trybunału w ramach postępowania odwoławczego.

45 W ramach argumentacji przedstawionej w odpowiedzi na poszczególne zarzuty podniesione przez wnoszących odwołanie Parlament i Królestwo Hiszpanii twierdzą również, że zarzuty te są w istotnej części niedopuszczalne.

Ocena Trybunału

46 Choć prawdą jest, że żądania wnoszących odwołanie zawarte w ich pismach procesowych przypominają w części żądanie ponownego rozpoznania skargi wniesionej do Sądu, a ich wywody w wielu aspektach jawią się jako niejasne i zbędne, należy jednak stwierdzić, że odwołanie jako całość, podobnie jak główne argumenty powołane na poparcie każdego z zarzutów odwołania, wskazuje kwestionowane punkty uzasadnienia zaskarżonego wyroku i podaje, w sposób wystarczająco precyzyjny, aby umożliwić Trybunałowi wydanie orzeczenia, argumenty prawne, za pomocą których wnoszący odwołanie zamierzają je podważyć.

47 Wobec powyższego należy stwierdzić, że w przeciwieństwie o tego, co twierdzi Królestwo Hiszpanii, odwołanie w ujęciu całościowym nie narusza wymogów przewidzianych w art. 256 ust. 1 akapit pierwszy TFUE oraz w art. 168 § 1 lit. d) i art. 169 § 2 regulaminu postępowania przed Trybunałem. To samo należy stwierdzić w odniesieniu do argumentacji przedstawionej na poparcie każdego z zarzutów odwołania.

48 Wynika z tego, że zarzuty niedopuszczalności sformułowane przez Parlament i Królestwo Hiszpanii należy oddalić.

Co do istoty

W przedmiocie zarzutu pierwszego

– *Argumentacja stron*

49 W ramach zarzutu pierwszego wnoszący odwołanie podnoszą co do istoty, że zaskarżony wyrok narusza prawo w odniesieniu do art. 263 TFUE i art. 47 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej (zwanej dalej „Kartą”) i zawiera błędy w zakresie kwalifikacji prawnej oraz różnego

rodzaju przeinaczenia w zakresie, w jakim stwierdza się w nim, że sporne akty nie mogły być przedmiotem skargi o stwierdzenie nieważności z tego względu, że nie powodowały zmiany ich sytuacji prawnej.

50 Co się tyczy, w pierwszej kolejności, pisma z dnia 27 czerwca 2019 r., wnoszący odwołanie czynią zasadniczo Sądowi zarzut z tego, że orzekł, iż przewodniczący Parlamentu miał obowiązek odnotować komunikaty z dnia 17 i 20 czerwca 2019 r., które dawały wyraz stanowisku organów hiszpańskich, zgodnie z którym nie należeli oni do wybranych posłów z tego względu, że nie złożyli przewidzianego w art. 224 ust. 2 hiszpańskiej ustawy wyborczej ślubowania wierności konstytucji hiszpańskiej, a nie wyniki z dnia 13 czerwca 2019 r., odzwierciedlające głosy oddane w wyborach w dniu 26 maja 2019 r. W tym względzie zaskarżony wyrok cechują w przekonaniu wnoszących odwołanie naruszenia prawa i przeinaczenie, gdyż opiera się na założeniu, że komunikaty z dnia 17 i 20 czerwca 2019 r. odzwierciedlały wyniki wyborów z dnia 26 maja 2019 r.

51 Wnoszący odwołanie podnoszą, że na mocy art. 5 ust. 1 aktu wyborczego byli i tak uprawnieni do tymczasowego wykonywania mandatów posłów do Parlamentu wraz z innymi jego posłami począwszy od posiedzenia otwartego w dniu 2 lipca 2019 r., nawet jeśli ich mandaty nie zostały jeszcze zweryfikowane. Przyjęcie następnie aktu z dnia 13 stycznia 2020 r. potwierdziło zdaniem wnoszących odwołanie tę interpretację.

52 W przekonaniu wnoszących odwołanie Sąd naruszył prawo także w odniesieniu do art. 223 TFUE, a zaskarżony wyrok zawiera przeinaczenie w zakresie, w jakim Sąd orzekł, że ustanowienie warunków lub wymogów poprzedzających objęcie mandatu przez posłów do Parlamentu Europejskiego należało do kompetencji dzielonych z państwami członkowskimi, podczas gdy jest to kompetencja wyłączna Unii. Wnoszący odwołanie twierdzą, że jak wynika z wyroku z dnia 19 grudnia 2019 r., Junqueras Vies (C-502/19, EU:C:2019:1115) i postanowienia z dnia 20 grudnia 2019 r., Puigdemont i Casamajó i Comín i Oliveres/Parlament [C-646/19 P(R), EU:C:2019:1149], prawo hiszpańskie narusza prawo Unii w zakresie, w jakim ustanawia dodatkowe wymogi względem wymogów przewidzianych przez prawo Unii, które nie należą do krajowej procedury wyborczej, jako że rola tej ostatniej kończy się ich zdaniem z chwilą ogłoszenia wyników. Wnoszący odwołanie uważają, że to do Parlamentu należało, na mocy art. 12 aktu wyborczego, rozstrzygnięcie tej kwestii jako objętej sporem wyborczym do niego wniesionym na podstawie tego aktu. Zaskarżony wyrok ma również cechować pominięcie rozstrzygnięcia i popełnienie błędu co do prawa przez Sąd, a także naruszenie art. 47 Karty polegające na tym, że oddalił on jako bezskuteczny argument oparty na braku uprawnień Królestwa Hiszpanii do ustanowienia wymogu polegającego na złożeniu ślubowania wierności konstytucji hiszpańskiej przewidzianego w art. 224 ust. 2 hiszpańskiej ustawy wyborczej.

53 Wnoszący odwołanie twierdzą, że Sąd dokonał niezgodnej z prawem substytucji motywów pisma z dnia 27 czerwca 2019 r. i przeinaczył jego brzmienie, wskazując w poszczególnych punktach zaskarżonego wyroku, iż nie opierało się ono na stwierdzeniu, że wnoszący odwołanie nie nabyli statusu posłów do Parlamentu Europejskiego, lecz jedynie na stwierdzeniu, że nie spełniali formalnych przesłanek pozwalających wykonywać ich mandaty.

54 Ponadto wnoszący odwołanie podnoszą, że zaskarżony wyrok zawiera przeinaczenie, jest wewnętrznie sprzeczny, a także narusza art. 8 i 12 aktu wyborczego, art. 39 ust. 2 Karty oraz wyrok z dnia 30 kwietnia 2009 r., Włochy i Donnici/Parlament (C-393/07 i C-9/08, EU:C:2009:275), z tego powodu, że Sąd orzekł, iż Parlament nie mógł odnotować wyników ogłoszonych w dniu 13 czerwca 2019 r., podczas gdy owo ogłoszenie nie zostało w żaden sposób zakwestionowane i stanowiło jedyny akt prawnie wiążący, który powinien on był uwzględnić, z wyłączeniem

komunikatów z dnia 17 i 20 czerwca 2019 r., które go nie wiązały. Okoliczność, że Królestwo Hiszpanii uchybiło ciążącemu na nim obowiązkowi lojalnej współpracy w ten sposób, że nie przekazało Parlamentowi wyników ogłoszonych oficjalnie w dniu 13 czerwca 2019 r., nie zwalniała tej instytucji z obowiązku ich odnotowania.

55 Nawet przy założeniu, że przekazanie wyników Parlamentowi było konieczne, co wnoszący odwołanie kwestionują, są oni zdania, że – odmiennie niż wynika z motywów zaskarżonego wyroku – ogłoszenie z dnia 13 czerwca 2019 r. było w każdym wypadku wystarczające, aby Parlament miał obowiązek odnotować ich wybór na posłów do Parlamentu Europejskiego.

56 Wnoszący odwołanie utrzymują także, że z motywów zaskarżonego wyroku wynika, że Parlament powinien odnotować jakikolwiek akt pochodzący od organów krajowych, nawet akt przyjęty przez takie organy bez uprawnień ku temu, co stałoby w sprzeczności z wyrokiem z dnia 9 marca 1978 r., Simmenthal (106/77, EU:C:1978:49). Są oni zdania, że motywy te nie uwzględniają również okoliczności, że prawo Unii, a w szczególności art. 223 ust. 2 i art. 232 TFUE nie upoważniają państw członkowskich do zawieszenia, nawet tymczasowego, mandatu posła do Parlamentu Europejskiego, a w ten sposób do modyfikowania liczby posłów, a zatem składu Parlamentu. W tym względzie wnoszący odwołanie wskazują, że okoliczności sprawy, w której został wydany wyrok z dnia 3 grudnia 1992 r., Oleificio Borelli/Komisja (C-97/91, EU:C:1992:491) różnią się od okoliczności niniejszej sprawy.

57 Wnoszący odwołanie podnoszą również – wskazując jednocześnie, że kwestia ta dotyczy istoty sprawy, a nie poszanowania przesłanek dopuszczalności skargi o stwierdzenie nieważności przewidzianej w art. 263 TFUE – iż podjęta ich zdaniem przez przewodniczącego Parlamentu decyzja o niedopuszczeniu ich do wykonywania ich mandatów w tej instytucji stanowi względem nich wyjątkowo poważne i bezprecedensowe naruszenie art. 39 ust. 2 Karty i art. 1 ust. 3 aktu wyborczego, które odnoszą się do ich wybieralności, co stoi w sprzeczności ze stanowiskami przyjętymi przez Komitet Praw Człowieka ONZ oraz przez Europejską Komisję na rzecz Demokracji przez Prawo, zwaną „komisją wenecką”.

58 Wreszcie w przekonaniu wnoszących odwołanie w zaskarżonym wyroku Sąd przeinaczył, a co najmniej nie uwzględnił prawidłowo zakresu wniesionych do niego pism procesowych, w zakresie, w jakim orzekł, że bezsprzeczne jest, iż wnoszący odwołanie naruszyli art. 224 ust. 2 hiszpańskiej ustawy wyborczej, podczas gdy skarga dotycząca tej kwestii była zawisła przed Tribunal Constitucional (trybunałem konstytucyjnym, Hiszpania).

59 Co się tyczy, w drugiej kolejności, instrukcji z dnia 29 maja 2019 r., wnoszący odwołanie utrzymują, iż akt ten, który dotyczy ich bezpośrednio i indywidualnie, jest nierozerwalnie związany z pismem z dnia 27 czerwca 2019 r. i że Sąd przeinaczył, a co najmniej pomylił okoliczności faktyczne, skutkiem czego wydał rozstrzygnięcie wewnętrznie sprzeczne, orzekając, że skutki tej instrukcji wygasły w dniu 17 czerwca 2019 r. Motywy tego wyroku zawierają również zdaniem wnoszących odwołanie oczywiste naruszenia prawa, jako że wskazują, że instrukcja z dnia 29 maja 2019 r. nie leżała u podstaw niemożności objęcia przez nich ich mandatów.

60 Parlament i Królestwo Hiszpanii uważają, że argumentację wnoszących odwołanie przedstawioną na poparcie ich zarzutu pierwszego należy oddalić.

– *Ocena Trybunału*

61 Jeśli chodzi, w pierwszej kolejności, o pismo z dnia 27 czerwca 2019 r., należy przypomnieć, że zgodnie z art. 5 ust. 1 i 2 oraz art. 13 ust. 2 TUE Parlament działa w granicach uprawnień przyznanych mu na mocy traktatów.

62 Co się tyczy wyboru członków Parlamentu, wobec braku przyjęcia jednolitej procedury wyborczej procedura dotycząca wyboru członków Parlamentu regulowana jest w każdym państwie członkowskim przepisami krajowymi, z zastrzeżeniem postanowień aktu wyborczego, zgodnie z art. 8 tego aktu (wyrok z dnia 22 grudnia 2022 r., Junqueras i Vies/Parlament, C-115/21 P, EU:C:2022:1021, pkt 60).

63 Artykuł 12 wspomnianego aktu stanowi, że Parlament „odnotowuje rezultaty ogłoszone urzędowo przez państwa członkowskie i rozstrzyga spory, jakie mogą wyniknąć na tle postanowień [aktu wyborczego], inne aniżeli wynikające z przepisów krajowych, do których [akt ten] się odnosi".

64 Jak Trybunał już orzekł, w kontekście aktu wyborczego wyrażenie „odnotować" wyklucza po stronie Parlamentu jakiekolwiek uprawnienia dyskrecjonalne w odniesieniu do desygnowania wybranych członków, a wyłącznie właściwe w tym zakresie są organy krajowe, zgodnie z procedurą regulowaną przez prawo krajowe (zob. podobnie wyrok z dnia 30 kwietnia 2009 r., Włochy i Donnici/Parlament, C-393/07 i C-9/08, EU:C:2009:275, pkt 55, 56 i przytoczone tam orzecznictwo).

65 Z samego brzmienia art. 12 aktu wyborczego wynika, że w tym kontekście wyłącznie do Parlamentu należy rozstrzyganie sporów powstałych na tle postanowień aktu wyborczego. Instytucji tej nie przysługują natomiast żadne uprawnienia upoważniające ją do kontrolowania prawidłowości lub zgodności, w świetle prawa Unii, krajowej procedury wyborczej lub ogłaszania wyników przez organy krajowe (zob. podobnie wyrok z dnia 30 kwietnia 2009 r., Włochy i Donnici/Parlament, C-393/07 i C-9/08, EU:C:2009:275, pkt 55–57, 60, 67, 68). Tak samo rzecz się ma w przypadkach, w których akt wyborczy sam odsyła do prawa krajowego.

66 Realizację przewidzianego przez akt wyborczy podziału kompetencji między Unią a państwami członkowskimi zapewnia między innymi art. 3 regulaminu, który stanowi w ust. 1, że właściwe organy państw członkowskich przekazują Parlamentowi nazwiska wybranych posłów. Jedynie posłowie, których nazwiska znajdują się na liście przekazanej przez organy krajowe, są następnie poddani formalnościom przewidzianym w art. 3 ust. 2 i 3 regulaminu, wśród których znajduje się weryfikacja ich mandatów.

67 Okoliczność, że – odmiennie niż to przewiduje art. 12 aktu wyborczego – lista przekazana Parlamentowi przez organy krajowe nie odpowiada wynikom ogłoszonym oficjalnie przez państwo członkowskie lub, w szerszym ujęciu, że ta lista zawiera błędy lub pominięcia, nie pozwala tej instytucji na nieuwzględnienie nazwisk wybranych posłów, które zostały jej oficjalnie przekazane przez organy krajowe.

68 Weryfikacja prawidłowości przekazanej przez państwa członkowskie listy wybranych posłów do Parlamentu Europejskiego stanowiłaby bowiem nie tylko zadanie w praktyce niemożliwe do wykonania przez Parlament, ale także oznaczałaby zezwolenie tej instytucji na przeprowadzenie kontroli zgodności z prawem Unii krajowej procedury wyborczej, a tym samym wyników wyborów regulowanych przez tę procedurę, co stałoby w sprzeczności z przewidzianym w akcie wyborczym podziałem kompetencji między Unią a państwami członkowskimi.

69 W ramach kompletnego systemu środków prawnych ustanowionego przez prawo Unii taka kontrola należy wyłącznie do sądów krajowych, w stosownym przypadku po dokonaniu odesłania prejudycjalnego do Trybunału na podstawie art. 267 TFUE, lub do Trybunału, kiedy rozpoznaje on skargę o stwierdzenie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego na podstawie art. 258 TFUE [zob. podobnie i analogicznie postanowienie wiceprezesa Trybunału z dnia 8 października 2020 r., Junqueras i Vies/Parlament, C-201/20 P(R), EU:C:2020:818, pkt 66].

70 To w świetle powyższych rozważań należy zbadać przedstawioną przez wnoszących odwołanie argumentację dotyczącą pisma z dnia 27 czerwca 2019 r.

71 W zaskarżonym wyroku Sąd co do istoty uznał, że pismo z dnia 27 czerwca 2019 r. nie zmieniło sytuacji prawnej wnoszących odwołanie i że nie mogło zatem być przedmiotem skargi o stwierdzenie nieważności na podstawie art. 263 TFUE, ponieważ, jak orzekł on w szczególności w pkt 104, 114 i 117–119 tego wyroku, przewodniczący Parlamentu jedynie odnotował – jak miał obowiązek – przekazaną mu przez hiszpańskie organy w dniach 17 i 20 czerwca 2019 r. listę wybranych posłów, co stanowiło dla niego zastaną już sytuację.

72 Sąd uściślił, w pkt 130 i 131 zaskarżonego wyroku, że nawet przy założeniu, że przewidziany w art. 224 ust. 2 hiszpańskiej ustawy wyborczej wymóg złożenia ślubowania wierności konstytucji hiszpańskiej jest sprzeczny z prawem Unii z tego względu, że nie jest objęty krajową procedurą wyborczą należącą do kompetencji państw członkowskich, rozstrzygnięcie tej kwestii nie należało do uprawnień Parlamentu ani – w konsekwencji – Sądu w ramach rozpoznawanej przez niego skargi, przy czym taki spór powinien zostać rozstrzygnięty przez sądy krajowe, w stosownym przypadku po dokonaniu odesłania prejudycjalnego do Trybunału, lub bezpośrednio przez Trybunał w ramach rozpoznawania skargi o stwierdzenie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego na podstawie art. 258 TFUE.

73 Sąd orzekł również, w pkt 142–144 zaskarżonego wyroku, że argumentacja wnoszących odwołanie, zgodnie z którą formalności niezbędne do objęcia mandatu w Parlamencie powinny zostać dokonane wyłącznie przed tą instytucją, nie znajdowała potwierdzenia w wyroku z dnia 19 grudnia 2019 r., Junqueras Vies (C-502/19, EU:C:2019:1115).

74 W odwołaniu wnoszący je zarzucają co do istoty Sądowi, że naruszył prawo, a w zaskarżonym wyroku dopuścił się pominięcia rozstrzygnięcia i różnego rodzaju przeinaczeń, orzekając, że Parlament miał obowiązek odnotować listę wybranych posłów, która została mu oficjalnie przekazana przez hiszpańskie organy.

75 Z rozważań przedstawionych w pkt 60–68 niniejszego wyroku wynika jednak, że Sąd nie dopuścił się naruszenia prawa w odniesieniu do art. 8 i 12 aktu wyborczego oraz art. 39 ust. 2 Karty ani nie dokonał w zaskarżonym wyroku przeinaczenia treści komunikatów z dnia 17 i 20 czerwca 2019 r. lub treści pisma z dnia 27 czerwca 2019 r., kiedy orzekł, że przewodniczący Parlamentu nie mógł bez naruszenia ustanowionego na mocy aktu wyborczego podziału kompetencji między Unią a państwami członkowskimi nie uwzględnić listy nazwisk wybranych posłów, która została mu oficjalnie przekazana przez organy krajowe, przy czym nie był uprawniony do dokonania kontroli prawidłowości tej listy.

76 Artykuł 5 ust. 1 aktu wyborczego, który uściśla, że okres pięciu lat, na jaki wybiera się członków Parlamentu, rozpoczyna się wraz z otwarciem pierwszej sesji następującej po danych wyborach, nie podważa tego wniosku, jako że owo postanowienie ogranicza się do określenia granic czasowych mandatu członków Parlamentu i nie reguluje podziału kompetencji między Unią a państwami członkowskimi w dziedzinie wyborów.

77 Nie czyni tego również wyrok z dnia 19 grudnia 2019 r., Junqueras Vies (C-502/19, EU:C:2019:1115). Należy bowiem zauważyć, że w sprawie, w której wyrok ten został wydany, Tribunal Supremo (sąd najwyższy) zwrócił się do Trybunału w trybie prejudycjalnym z innym pytaniem, a mianowicie o to, w którym momencie osoba wybrana do Parlamentu uzyskuje status członka tej instytucji, celem ustalenia dnia, od którego przysługuje jej związany w tym statusem immunitet przewidziany w art. 9 akapit drugi protokołu w sprawie przywilejów i immunitetów. W tym kontekście Trybunał orzekł, że status członka Parlamentu nabywa się z chwilą oficjalnego ogłoszenia wyników wyborów, co w odniesieniu do wyborów przeprowadzonych w Hiszpanii w dniu 26 maja 2019 r. nastąpiło – jak Trybunał wskazał – w dniu 13 czerwca 2019 r. Trybunał nie zajął natomiast stanowiska w przedmiocie konsekwencji, jakie Parlament powinien wiązać z przekazaniem przez organy krajowe listy wybranych posłów, a zwłaszcza tego, czy instytucja ta była związana, czy też nie, takim przekazaniem, która to kwestia nie była przedmiotem dociekań sądu odsyłającego.

78 W rzeczywistości wyrok z dnia 19 grudnia 2019 r., Junqueras Vies (C-502/19, EU:C:2019:1115) nie potwierdza w żaden sposób twierdzeń wnoszących odwołanie, lecz wspiera dokonaną przez Sąd analizę, przy czym Trybunał orzekł w pkt 69 tego wyroku, że Parlament nie posiada żadnej kompetencji do podważania prawidłowości oficjalnego ogłoszenia wyników wyborów ani do kontrolowania jego zgodności z prawem Unii, co – jak wynika z pkt 64 niniejszego wyroku – pozwala przyjąć, że Parlament ma obowiązek odnotować oficjalne przekazanie mu wyników przez organy krajowe, takie jak w niniejszej sprawie komunikat z dnia 17 czerwca 2019 r.

79 Sąd nie pominął zatem wyroku z dnia 19 grudnia 2019 r., Junqueras Vies (C-502/19, EU:C:2019:1115), uznając w pkt 130 zaskarżonego wyroku, że Parlament miał obowiązek odnotować listę wybranych kandydatów oficjalnie przekazaną mu przez organy krajowe, przy czym nie miał uprawnień do przeprowadzenia jakiejkolwiek kontroli zawartości tej listy.

80 Ponadto nie można również zarzucać Sądowi nieuwzględnienia postanowienia z dnia 20 grudnia 2019 r., Puigdemont i Casamajó i Comín i Oliveres/Parlament [C-646/19 P(R), EU:C:2019:1149], na mocy którego wiceprezes Trybunału orzekła, tytułem środka tymczasowego, iż nie można wykluczyć, że krajową procedurę wyborczą należącą do kompetencji państw członkowskich należy postrzegać jako zakończoną z chwilą ogłoszenia wyników, z wyłączeniem wszelkich późniejszych formalności. Jak bowiem Sąd orzekł w pkt 139 zaskarżonego wyroku, nawet przy założeniu, że Królestwo Hiszpanii przekroczyło swoje kompetencje ustanawiając przewidziany w art. 224 ust. 2 hiszpańskiej ustawy wyborczej obowiązek złożenia ślubowania wierności konstytucji hiszpańskiej, okoliczność ta pozostaje bez wpływu na ciążący na przewodniczącym Parlamentu obowiązek odnotowania wyników wyborów, które zostały mu oficjalnie przekazane przez organy krajowe.

81 W tym względzie z zaskarżonego wyroku wynika, że Sąd nie wypowiedział się w przedmiocie tego, czy Królestwo Hiszpanii było uprawnione, w świetle art. 223 ust. 2 TFUE i art. 8 aktu wyborczego, do ustanowienia wymogu zawartego w art. 224 ust. 2 hiszpańskiej ustawy wyborczej ani czy ten wymóg był sprzeczny z prawem Unii. Po wskazaniu w pkt 117 zaskarżonego wyroku, w motywach nieprzeinaczonych, że wnoszący odwołanie nie złożyli ślubowania wierności

konstytucji hiszpańskiej wymaganego przez ów art. 224 ust. 2, Sąd stwierdził natomiast, w pkt 131 tego wyroku, bez dokonania przy tym naruszenia prawa ani pominięcia rozstrzygnięcia, że podobnie jak Parlament nie mógł zakwestionować zgodności z prawem listy wybranych kandydatów przekazanej mu oficjalnie przez hiszpańskie organy w dniu 17 czerwca 2019 r., tak i on nie miał właściwości do rozstrzygnięcia takich kwestii. Sąd wyprowadził z tego słuszny wniosek, w pkt 135 tego samego wyroku, że argumentację wnoszących odwołanie opartą na braku uprawnień hiszpańskich organów do ustanowienia obowiązku przewidzianego w art. 224 ust. 2 hiszpańskiej ustawy wyborczej należy oddalić jako bezskuteczną.

82 Mając na uwadze powyższe motywy, argumentację wnoszących odwołanie skierowaną przeciwko uzupełniającym motywom uzasadnienia zawartym przez Sąd w pkt 132–134 zaskarżonego wyroku, w których stwierdził on, że Parlament nie ma wyłącznej kompetencji do ustanowienia warunków lub wymogów poprzedzających objęcie mandatu przez posłów do Parlamentu Europejskiego, należy oddalić jako bezskuteczną.

83 Okoliczność, że po piśmie odmownym z dnia 27 czerwca 2019 r. Parlament przyjął akt z dnia 13 stycznia 2020 r. zezwalający wnoszącym odwołanie na objęcie ich mandatów bez uprzedniego przeprowadzenia ich weryfikacji, wyciągając w ten sposób wnioski z wyroku z dnia 19 grudnia 2019 r., Junqueras Vies (C-502/19, EU:C:2019:1115), jakie jego zdaniem należało mu przypisać, w żaden sposób nie zmienia charakteru prawnego pisma z dnia 27 czerwca 2019 r., jak orzekł to Sąd w pkt 121 i 122 zaskarżonego wyroku.

84 Należy także uściślić, że odmiennie niż twierdzą wnoszący odwołanie, powyższa analiza nie oznacza zezwolenia państwom członkowskim na uchylanie się od podziału kompetencji przewidzianego w akcie wyborczym lub na naruszanie art. 223 ust. 2 i art. 232 TFUE, ponieważ ewentualne nieposzanowanie tych postanowień może zostać zakwestionowane przed sądami krajowymi, w stosownym przypadku po dokonaniu odesłania prejudycjalnego do Trybunału, lub bezpośrednio przed Trybunałem na podstawie art. 258 TFUE.

85 Co się tyczy, w drugiej kolejności, instrukcji z dnia 29 maja 2019 r., Sąd orzekł w pkt 184 i 185 zaskarżonego wyroku, po dokonaniu opisu i analizy jej treści, że ta instrukcja nie skutkowała uniemożliwieniem wnoszącym odwołanie dopełnienia formalności uprzednich względem objęcia przez nich mandatów posła i wykonywania mandatu, to jest złożenia oświadczenia o braku sytuacji niepołączalności zajmowanego stanowiska z mandatem posła i oświadczenia majątkowego, a tym samym nie była przyczyną niemożności objęcia przez nich mandatów w Parlamencie począwszy od otwarcia w dniu 2 lipca 2019 r. pierwszego posiedzenia po wyborach. W punktach 186 i 187 tego wyroku Sąd stwierdził, że omawiana instrukcja nie zmieniła sytuacji prawnej wnoszących odwołanie i że ich żądania stwierdzenia jej nieważności należy w konsekwencji odrzucić jako niedopuszczalne.

86 Zanim Sąd doszedł do tego wniosku, uznał on, w pkt 179–182 zaskarżonego wyroku, po pierwsze, że wspomnianą instrukcję, na mocy której przewodniczący Parlamentu ograniczył się do wskazania, że należy zamrozić lub zawiesić dostęp do „welome village” i nie dopuścić do udzielenia tymczasowej akredytacji hiszpańskich posłów do czasu przekazania przez organy hiszpańskie ostatecznych wyników wyborów, należy rozumieć jako środek wewnętrznej organizacji o charakterze tymczasowym, który utracił moc z chwilą tego przekazania. Po drugie, Sąd zauważył, że ze względu na swój tymczasowy charakter instrukcja z dnia 29 maja 2019 r. w żaden sposób nie przesądzała o możliwości uzyskania przez wnoszących odwołanie stałej akredytacji. Po trzecie, Sąd przypomniał, że przeszkodę w objęciu przez wnoszących odwołanie mandatu stanowiła okoliczność, że ich nazwiska nie figurowały na oficjalnej liście wyników

przekazanej przez organy hiszpańskie, a nie niezłożenie przez nich oświadczenia majątkowego i oświadczenia o braku sytuacji niepołączalności zajmowanego stanowiska z mandatem posła, jako że zgodnie z regulaminem oświadczenia te mogą zostać złożone po otwarciu pierwszej sesji Parlamentu po wyborach.

87 Odmiennie niż twierdzą wnoszący odwołanie, z akt przedłożonych Trybunałowi nie wynika, by Sąd w zaskarżonym wyroku dopuścił się przeinaczenia lub pomylił okoliczności faktyczne dokonując analizy instrukcji z dnia 29 maja 2019 r. jako aktu odrębnego od pisma z dnia 27 czerwca 2019 r. i przyjmując, że skutki tej instrukcji wygasły z dniem oficjalnego przekazania wyników przez hiszpańskie organy, to jest w dniu 17 czerwca 2019 r. Argumentacja oparta na naruszeniu prawa do obrony wynikającego z podnoszonych przeinaczeń powinna zatem również zostać oddalona.

88 Jeśli chodzi o potencjalną sprzeczność, jaka miałaby istnieć między motywami zawartymi w pkt 181 zaskarżonego wyroku, w którym Sąd orzekł, że okoliczność, iż wnoszący odwołanie nie złożyli oświadczenia majątkowego i oświadczenia o braku sytuacji niepołączalności zajmowanego stanowiska z mandatem posła, nie stanowiła przeszkody w wykonywaniu przez nich mandatu od chwili otwarcia pierwszego posiedzenia Parlamentu po wyborach, a motywami zawartymi w pkt 183 tego wyroku, w których Sąd wskazał, że wnoszący odwołanie nie twierdzili, iż instrukcja z dnia 29 maja 2019 r. zakazała im złożenia takich oświadczeń, należy stwierdzić, że jak wskazuje użycie sformułowania „ponadto”, ów pkt 183 ma charakter uzupełniający względem wolnych od naruszenia prawa lub przeinaczenia motywów zawartych w pkt 179–182 wspomnianego wyroku. Co za tym idzie, argumentację wnoszących odwołanie skierowaną konkretnie przeciwko temu pkt 183 należy oddalić jako bezskuteczną.

89 Wreszcie Sąd nie naruszył prawa w pkt 184–187 zaskarżonego wyroku, wywodząc z motywów zawartych w szczególności w pkt 179–182 tego wyroku, że instrukcja z dnia 29 maja 2019 r. nie skutkowała uniemożliwieniem wnoszącym odwołanie objęcia mandatów w Parlamencie i że nie zmieniła ona ich sytuacji prawnej, skutkiem czego przedstawione przez nich żądania stwierdzenia nieważności tej instrukcji należało odrzucić jako niedopuszczalne.

90 Z całości powyższych rozważań wynika, że zarzut pierwszy należy oddalić.

W przedmiocie zarzutu drugiego

– *Argumentacja stron*

91 W ramach zarzutu drugiego, który wnoszący odwołanie podnoszą tytułem ewentualnym, zarzucają oni Sądowi dokonanie błędnej wykładni przewidzianego w art. 12 aktu wyborczego podziału kompetencji między organami krajowymi a Parlamentem. Zwracają się przy tym do Trybunału o wzruszenie jego orzecznictwa wynikającego z wyroku z dnia 30 kwietnia 2009 r., Włochy i Donnici/Parlament (C-393/07 i C-9/08, EU:C:2009:275). Utrzymują oni w szczególności, że Parlament miał w każdym wypadku kompetencję do wydania rozstrzygnięcia w przedmiocie sporu wyborczego opartego na podstawie art. 3 ust. 1 regulaminu – przy czym twierdzenie przeciwne oznaczałoby w ich przekonaniu naruszenie zasady skuteczności – i że w zaskarżonym wyroku Sąd dopuścił się naruszenia prawa orzekając, bez zastrzeżeń, że akt wyborczy wyłącza kompetencję Parlamentu do wydania rozstrzygnięcia w przedmiocie sporów

opartych na prawie krajowym, w tym w sytuacjach, gdy akt wyborczy dokonuje odesłania do tego prawa. Wnoszący odwołanie dodają, że sąd Unii powinien być w stanie dokonywać kontroli wszystkich aktów pozbawiających posła do Parlamentu Europejskiego jego praw.

92 Dalszym tytułem ewentualnym wnoszący odwołanie podnoszą, że art. 12 aktu wyborczego lub każde inne postanowienie tego aktu, statutu posła do Parlamentu Europejskiego lub prawa Unii, z którego wynika, że ta instytucja jest związana komunikatami sporządzonymi przez państwa członkowskie w dziedzinie wyborów, nawet jeśli wykraczają one poza zakres ich kompetencji, są sprzeczne z prawem pierwotnym, a zwłaszcza z art. 10 i 14 TUE oraz art. 39 ust. 2 Karty.

93 Parlament i Królestwo Hiszpanii podnoszą co do istoty, że z uwagi na odpowiedź udzieloną na zarzut pierwszy Trybunał nie musi analizować zarzutu drugiego z tego powodu, że dotyczy on wzruszenia orzecznictwa wynikającego z wyroku z dnia 30 kwietnia 2009 r., Włochy i Donnici/Parlament (C-393/07 i C-9/08, EU:C:2009:275).

94 Parlament uważa ponadto, że podniesiony przez wnoszących odwołanie zarzut niezgodności z prawem powinien zostać odrzucony jako niedopuszczalny, ponieważ został przedstawiony po raz pierwszy w ramach odwołania, lub – tytułem ewentualnym – że zarzut ten powinien zostać oddalony jako w każdym razie bezzasadny.

– *Ocena Trybunału*

95 W ramach zarzutu drugiego wnoszący odwołanie twierdzą, że Sąd przeprowadził błędną wykładnię podziału kompetencji między Unią Europejską a państwami członkowskimi w dziedzinie wyborów, a konkretniej art. 12 aktu wyborczego, dokonując zastosowania w zaskarżonym wyroku orzecznictwa wywodzącego się z wyroku z dnia 30 kwietnia 2009 r., Włochy i Donnici/Parlament (C-393/07 i C-9/08, EU:C:2009:275). Tymczasem z motywów przedstawionych w odpowiedzi na zarzut pierwszy odwołania, a w szczególności z pkt 59–67 niniejszego wyroku wynika, że argumentację tę należy oddalić.

96 Co się tyczy zarzutu niezgodności z prawem podniesionego przez wnoszących odwołanie tytułem ewentualnym, należy przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem właściwość Trybunału w ramach odwołania jest ograniczona do badania dokonanej przez Sąd oceny zarzutów i argumentów dyskutowanych w postępowaniu przez nim. Umożliwienie stronie przedstawienia po raz pierwszy przed Trybunałem zarzutu, który nie został podniesiony przed Sądem, byłoby równoznaczne z pozwoleniem jej na wniesienie do Trybunału, którego właściwość w postępowaniu odwoławczym jest ograniczona, sprawy o zakresie szerszym niż ta, która była rozpoznawana przez Sąd (zob. podobnie wyrok z dnia 29 lutego 2024 r., Euranimi/Komisja, C-95/23 P, EU:C:2024:177, pkt 53 i przytoczone tam orzecznictwo).

97 W niniejszej sprawie niezgodność z prawem podniesiona przez wnoszących odwołanie w ramach rozpatrywanego zarzutu nie tylko nie została poparta argumentami pozwalającymi ocenić jej zasadność, ale z akt sprawy wynika także, że została ona podniesiona po raz pierwszy w ramach niniejszego odwołania. Twierdzenie to należy w konsekwencji oddalić jako bezzasadne.

98 Z powyższych rozważań wynika, że zarzut drugi należy oddalić w całości.

W przedmiocie zarzutów trzeciego i czwartego

– *Argumentacja stron*

99 W ramach zarzutu trzeciego wnoszący odwołanie zarzucają Sądowi co do istoty, że naruszył prawo i niedostatecznie uzasadnił zaskarżony wyrok, orzekając, że odmowa zainicjowania przez przewodniczącego Parlamentu działań w trybie pilnym na podstawie art. 8 regulaminu nie stanowiła aktu zaskarżalnego na mocy art. 263 TFUE. Są oni zdania, że w przedmiotowym przypadku Sąd niesłusznie przyjął, że taka odmowa nie była związana z odmową uznania ich statusu posłów do Parlamentu Europejskiego. Zdaniem wnoszących odwołanie orzekając w ten sposób, Sąd nie uwzględnił prawidłowo spoczywającego na Parlamencie obowiązku wspomagania jego członków, który wynika z art. 5 ust. 2 regulaminu. Podnoszą również, że gdyby zaskarżony wyrok należało rozumieć w ten sposób, że Sąd uznał, iż kwestionowana odmowa stanowiła akt nieistniejący, zaskarżony wyrok naruszałby prawo i zawierał przeinaczenie.

100 W ramach zarzutu czwartego wnoszący odwołanie podnoszą co do istoty, że zaskarżony wyrok zawiera przeinaczenie w zakresie, w jakim Sąd orzekł, że nie złożyli oni wniosku o wyrażenie zgody na skorzystanie z immunitetu na podstawie art. 7 i 9 regulaminu. Wskazują także, że Sąd naruszył prawo i nie uwzględnił prawidłowo orzecznictwa wywodzącego się z wyroku z dnia 21 października 2008 r., Marra (C-200/07 i C-201/07, EU:C:2008:579), orzekając, że odmowa przekazania takiego wniosku na posiedzeniu plenarnym nie wywoływała podlegających zaskarżeniu na podstawie art. 263 TFUE skutków prawnych.

101 Parlament i Królestwo Hiszpanii twierdzą zasadniczo, że zarzut trzeci, o ile nie zostanie odrzucony jako niedopuszczalny, powinien zostać oddalony jako bezzasadny. Podnoszą, że zarzut czwarty powinien natomiast zostać oddalony jako bezskuteczny, a tytułem ewentualnym – również jako bezzasadny.

– *Ocena Trybunału*

102 Zarzuty trzeci i czwarty podnoszą wspólne zagadnienia dotyczące wzajemnej relacji i zakresu mechanizmów korzystania z przywilejów i immunitetu przewidzianych odpowiednio w art. 7 i 9 oraz w art. 8 regulaminu. Należy zatem rozpoznać je łącznie.

103 W pkt 155–158 zaskarżonego wyroku Sąd orzekł, że okoliczność, iż przewodniczący Parlamentu powstrzymał się od podjęcia w trybie pilnym działań zmierzających do potwierdzenia przywilejów i immunitetu C. Puigdemonta i Casamajó i A. Comína i Oliveresa na podstawie art. 8 regulaminu, nie wynika z ewentualnej odmowy uznania przez niego ich statusu posłów do Parlamentu Europejskiego, lecz jest konsekwencją nieskorzystania przez niego z jego uprawnień dyskrecjonalnych do podjęcia lub niepodjęcia takich działań. Sąd wywiódł z tego, że nieskorzystanie z tego uprawnienia nie mogło stać się przedmiotem skargi o stwierdzenie nieważności na mocy art. 263 TFUE. Sąd ponadto uściślił w motywach uzupełniających, że nawet przy założeniu, że brak podjęcia przez przewodniczącego Parlamentu takich działań miałby być konsekwencją podnoszonej odmowy uznania przez niego ich statusu posłów do Parlamentu Europejskiego, taka odmowa byłaby w każdym razie pozbawiona wiążących skutków wobec organów hiszpańskich.

104 W pkt 160–167 zaskarżonego wyroku Sąd następnie oddalił, jako skierowaną przeciwko aktowi nieistniejącemu, argumentację wnoszących odwołanie kwestionującą, w świetle art. 9 ust. 1 regulaminu, odmowę przekazania przez przewodniczącego Parlamentu właściwej komisji ich wniosku o wyrażenie zgody na skorzystanie z przywilejów i immunitetu z tego względu, że nie złożyli oni takiego wniosku na podstawie art. 7 i 9 tego regulaminu.

105 Artykuł 7 regulaminu reguluje korzystanie z przywilejów i immunitetu członków Parlamentu. Stanowi on w szczególności w ust. 1, że w przypadku gdy zachodzi podejrzenie, że doszło lub może wkrótce dojść do naruszenia przywilejów i immunitetu posła lub byłego posła przez organy państwa członkowskiego, można złożyć zgodnie z art. 9 ust. 1 tego regulaminu wniosek o stwierdzenie przez Parlament w drodze decyzji, czy doszło lub prawdopodobne jest, że dojdzie, do naruszenia tych przywilejów i immunitetu. Z brzmienia art. 7 ust. 5 wspomnianego regulaminu wynika, że decyzja o nieuwzględnieniu takiego wniosku może być przedmiotem skargi o stwierdzenie nieważności na podstawie art. 263 TFUE.

106 Artykuł 9 ust. 1 i 2 regulaminu, regulujący procedury dotyczące immunitetu, uściśla, że wniosek o wyrażenie zgody na skorzystanie z przywilejów i immunitetu, o którym mowa w art. 7 ust. 1 tego regulaminu, może zostać skierowany do Parlamentu przez posła lub byłego posła, bądź nawet przez innego posła, który został upoważniony do reprezentowania zainteresowanego posła lub byłego posła. Artykuł 9 ust. 3–14 wspomnianego regulaminu wyszczególnia procedurę mającą zastosowanie do takich wniosków, która obejmuje w szczególności etap ich badania przez właściwą komisję Parlamentu, na którym zainteresowany poseł lub były poseł mają możliwość udzielenia wyjaśnień i przedstawienia wszelkich dowodów, które uznają za istotne, analizę przez Parlament propozycji decyzji komisji oraz powiadomienie o przyjętym środku zainteresowanego posła lub byłego posła i zainteresowanego państwa członkowskiego.

107 Artykuł 8 regulaminu reguluje z kolei działania przewodniczącego Parlamentu podejmowane w trybie pilnym celem potwierdzenia immunitetu posła. Artykuł ten przewiduje, że w przypadku zatrzymania posła lub pozbawienia go swobody przemieszczania się, gdy zachodzi podejrzenie naruszenia jego przywilejów i immunitetu, przewodniczący Parlamentu, po konsultacji z przewodniczącym właściwej komisji i jej sprawozdawcą, może zainicjować w trybie pilnym działania zmierzające do potwierdzenia przywilejów i immunitetu zainteresowanego. Wykonując to uprawnienie, przewodniczący Parlamentu informuje o podjętej inicjatywie wspomnianą komisję, która zapoznaje się z tą inicjatywą na swoim najbliższym posiedzeniu, oraz Parlament.

108 Z przytoczonych przepisów wynika, że regulamin przewiduje dwa odrębne mechanizmy ochrony przywilejów i immunitetu posłów do Parlamentu Europejskiego. Pierwszy z nich, przewidziany w art. 7 i 9 regulaminu, jest uruchamiany na podstawie wniosku skierowanego do przewodniczącego Parlamentu i rozpatrywanego zgodnie z zasadami proceduralnymi określonymi w tym art. 9, służącymi w szczególności zagwarantowaniu praw zainteresowanego posła lub byłego posła. W przedmiocie tego wniosku wydaje się decyzję, która zgodnie z art. 7 ust. 5 regulaminu może być przedmiotem skargi o stwierdzenie nieważności na podstawie art. 263 TFUE. Drugi z mechanizmów, przewidziany w art. 8 regulaminu, podlega natomiast indywidualnej inicjatywie przewodniczącego Parlamentu, który sam podejmuje decyzję, przy czym mechanizm ten nie podlega żadnym wymogom proceduralnym, a na przewodniczącym spoczywa jedynie obowiązek poinformowania następnie o takiej decyzji właściwej komisji Parlamentu i samej tej instytucji.

109 Tym samym, w przeciwieństwie do art. 7 i 9 regulaminu, jego art. 8 przyznaje przewodniczącemu Parlamentu uprawnienie własne do podjęcia w trybie pilnym inicjatywy celem potwierdzenia przywilejów i immunitetu posła, o ile spełnione są przesłanki określone w tym artykule. Z systematyki tego artykułu, w związku z pozostałymi przepisami regulaminu, wynika, że przewodniczący Parlamentu nie ma obowiązku podjąć takiej inicjatywy, lecz dysponuje w tym względzie szerokim zakresem swobodnego uznania, które wyklucza uprawnienie do stronie posłów, by wymagać od niego określonego stanowiska (zob. analogicznie wyrok z dnia 9 grudnia 2014 r., Schönberger/Parlament, C-261/13 P, EU:C:2014:2423, pkt 24).

110 Co za tym idzie, jak orzekł Sąd w pkt 155–157 zaskarżonego wyroku w sposób wystarczająco uzasadniony i bez dopuszczenia się naruszenia prawa w odniesieniu do art. 5 ust. 2 regulaminu, brak skorzystania przez przewodniczącego Parlamentu z uprawnienia przyznanego mu na podstawie art. 8 regulaminu, który nie wynika z podnoszonej odmowy uznania przez niego statusu posłów do Parlamentu Europejskiego przysługującego wnoszącym odwołanie, lecz jest konsekwencją skorzystania przez niego z przysługującego mu szerokiego zakresu swobodnego uznania, nie stanowi aktu zaskarżalnego na mocy art. 263 TFUE.

111 Argumentacja przedstawiona przez wnoszących odwołanie przeciwko motywom wskazanym przez Sąd uzupełniająco w pkt 158 zaskarżonego wyroku musi natomiast zostać oddalona jako bezskuteczna.

112 Ponadto z akt znajdujących się w posiadaniu Trybunału wynika, że Sąd nie dokonał w zaskarżonym wyroku przeinaczenia, orzekając w jego pkt 163 i 164, że wniosek wnoszących odwołanie o wyrażenie zgody na skorzystanie przez nich z ich przywilejów i immunitetu został oparty na art. 8 ust. 1 regulaminu, a nie na jego art. 7 i 9, których wniosek ten nie wymieniał.

113 Również słusznie Sąd orzekł w pkt 165 i 166 tego wyroku, stwierdzając, że zakwestionowanie przez wnoszących odwołanie podnoszonej odmowy, ze strony przewodniczącego Parlamentu, przekazania ich wniosku właściwej komisji tej instytucji, było skierowane – w braku wniosku złożonego na podstawie art. 7 i 9 regulaminu – przeciwko aktowi materialnie nieistniejącemu. Takie uprzednie przekazanie właściwej komisji do badania dotyczy bowiem wyłącznie wniosków o wyrażenie zgody na skorzystanie z przywilejów i immunitetu złożonych na podstawie art. 7 i 9 regulaminu, które ustanawiają – jak zostało to orzeczone w pkt 107 i 108 niniejszego wyroku – mechanizm odrębny od mechanizmu przewidzianego w art. 8 regulaminu.

114 Należy jeszcze uściślić, że argumentacja oparta na tym, że Sąd, wydając rozstrzygnięcie o takiej treści, nie uwzględnił prawidłowo orzecznictwa wywodzącego się z wyroku z dnia 21 października 2008 r., Marra (C-200/07 i C-201/07, EU:C:2008:579), nie może zostać przyjęta z tego względu, że ten wyrok dotyczył odrębnej kwestii konsekwencji, jakie sąd krajowy rozpatrujący skargę przeciwko posłowi do Parlamentu Europejskiego powinien wyciągnąć z istnienia złożonego przez zainteresowanego wniosku do Parlamentu o wyrażenie zgody na skorzystanie z przywilejów i immunitetu. W żadnym wypadku nie można z niego wyprowadzić wniosków co do charakteru braku przyjęcia w trybie pilnym inicjatywy takiej jak przewidziana w art. 8 regulaminu.

115 Z całości powyższych rozważań wynika, że trzeci i czwarty zarzut odwołania należy oddalić, a w konsekwencji należy oddalić odwołanie w całości.

W przedmiocie kosztów

116 Zgodnie z art. 184 § 2 regulaminu postępowania jeżeli odwołanie jest bezzasadne, Trybunał rozstrzyga o kosztach.

117 Zgodnie z art. 138 § 1 tego regulaminu, mającym zastosowanie do postępowania odwoławczego na podstawie jego art. 184 § 1, kosztami zostaje obciążona, na żądanie strony przeciwnej, strona przegrywająca sprawę.

118 Ponieważ Parlament wniósł o obciążenie wnoszących odwołanie kosztami postępowania, a wnoszący odwołanie przegrali sprawę, należy ich obciążyć, poza ich własnymi kosztami, kosztami poniesionymi przez Parlament, w tym kosztami postępowania w przedmiocie środków tymczasowych w sprawie C-600/22 P-R.

119 Zgodnie z art. 184 § 4 regulaminu postępowania Trybunał może zdecydować, że interwenient w pierwszej instancji, który nie wniósł odwołania, ale brał udział w postępowaniu odwoławczym na etapie pisemnym lub ustnym, pokryje własne koszty. W niniejszej sprawie należy zdecydować, że Królestwo Hiszpanii – które było interwenientem w pierwszej instancji i brało udział w postępowaniu odwoławczym na etapie pisemnym, pokryje własne koszty, w tym koszty postępowania w przedmiocie środków tymczasowych w sprawie C-600/22 P-R.

Z powyższych względów Trybunał (czwarta izba) orzeka, co następuje:

1) **Odwołanie zostaje oddalone.**

2) **Carles Puigdemont i Casamajó oraz Antoni Comín i Oliveres pokrywają własne koszty oraz koszty poniesione przez Parlament Europejski.**

3) **Królestwo Hiszpanii pokrywa własne koszty.**

Podpisy

[i] Punkt 15 w niniejszym tekście były przedmiotem zmian o charakterze językowym po pierwotnym umieszczeniu na stronie internetowej.